PHI LÝTRÍ

Hãy tường tượng, nếu tất cà chúng ta đều kiểm tra sức khỏe định kỳ, sẽ có bao nhiêu bệnh nghiêm trọng có thể được phát hiện, bao nhiêu chi phí có thể được cắt giàm và bao nhiêu người sẽ giàm được nỗi khốn khố nhờ phát hiện bệnh sớm?

Vậy chúng ta làm thể nào để giải quyết vấn đề này? Một giải pháp độc đoán trong đó tiểu bang (theo hướng của Orwell¹⁵) chi định những lần kiểm tra định kỳ sẽ rất hiệu quà. Tất cả chúng ta sẽ khỏe mạnh hơn nếu cành sát y tế xuất hiện và đưa những người trì hoãn tới Bộ kiểm soát cholesterol để thử máu.

Điều này có vẻ cực đoan, nhưng hãy nghĩ tới các chi thị khác mà xã hội vẫn áp đặt để chúng ta trờ nên tốt hơn như: nhận vé phạt cho việc đi ẩu và không thắt dây an toàn. Hai mươi năm trước, không ai nghĩ rằng hút thuốc sẽ bị cấm tại hầu hết các toà nhà công cộng trên toàn nước Mỹ, cũng như tại các nhà hàng và quán rượu. Nhưng ngày nay, hút thuốc đã bị cấm – với mức phạt nặng cho những người vi phạm.

Nhưng nếu kiểm tra sức khỏe bắt buộc không được công chúng chấp nhận, thì một giải pháp trung gian, giống kiểu thời hạn tự xác lập tôi dành cho Gaurav và các bạn học của cậu (có kèm hình phạt cho sự trì hoãn) thì sao? Đây có thể là sự thòa hiệp hoàn hào giữa mệnh lệnh và sự tự do lựa chọn của mỗi cá nhân.

¹⁵ George Orwell (1903-1950): nhà văn người Anh, gốc Ấn nổi tiếng.